

แนวทางการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
APPROACHES TO ENHANCE PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY OF
SCHOOLS UNDER THE KHON KAEN PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 4*

ศศิธรดา แพงไทย
วิทยาลัยพิชญบัณฑิต
Sasirada Pangthai
Pitchayabundit College
E-mail: Sasirada.p63@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นและแนวทางการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน 406 คน เครื่องมือที่ใช้ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index : PNI_{modified})

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ ทั้งโดยรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากและมากที่สุด
2. ความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เรียงจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการมีโอกาสเสวนาใคร่ครวญระหว่างกัน มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด รองลงมาคือด้านการรวมกลุ่มเพื่อมุ่งเน้นการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการสร้างจุดเริ่มแห่งความร่วมมือ ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านค่านิยมปทัสถานร่วมกันและ ด้านการลดความโดดเดี่ยวระหว่างปฏิบัติงานของครู ตามลำดับ

* ได้รับบทความ: 11 ธันวาคม 2564; แก้ไขบทความ: 23 ธันวาคม 2564; ตอรับตีพิมพ์: 31 ธันวาคม 2564

3. แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 1) ร่วมคิดร่วมทำนำสู่เป้าหมาย 2) จัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม 3) เสริมสร้างพลังอำนาจครู 4) กำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม 5) สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

คำสำคัญ: แนวทางการเสริมสร้าง; ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ; ความต้องการจำเป็น

Abstract

The purposes of the research were to investigate the current state, desired state, needs, and approaches to enhance professional learning community of schools under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4. The samples were selected from the schools under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4. The key informants seemed to be 406 school administrators and teachers. The research instruments were questionnaires using a 5-point scale, and the statistical methods used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, and Modified Priority Needs Index: PNI_{modified}.

The findings of the research indicated that;

1. The current state of professional learning community under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4, as a whole and each aspect were at the moderate level, and the desired state, as a whole and each aspect were at the high and highest level.

2. In terms of the needs of professional learning community under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4 based on the mean arranged in descending order, it was found that the aspect of reflective dialogue was at the highest level. Moreover, the second, third, fourth and fifth highest levels seemed to be the aspects of collective focus on student learning, collaboration starts, shared values and norms, and deprivatization of instructional practices respectively.

3. The approaches to enhancing professional learning community consisted of 1) collaboration to achieve goals, 2) learning management based on technology and innovation, 3) teacher empowerment, 4) creating a shared vision and values, and 5) establishing academic collaboration network.

Keywords: Approaches to Enhance; Professional Learning Community; Needs

บทนำ

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning Community) เกิดจากแนวคิดของความต้องการปฏิรูปโรงเรียนการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน โดยที่การเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบของโรงเรียนเป็นเพียงผลที่เกิดจากความผูกพันของความร่วมมือกันของชุมชนในโรงเรียนที่ประกอบด้วย คณะครู ผู้ปกครองนักเรียน คณะผู้บริหาร และหน่วยงานในชุมชนรอบๆ โรงเรียน (Bentley, 1998; Blank, 2001; Sergiovanni, 1994) “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” หรือ Professional Learning Community (PLC) เป็นแนวทางการดำเนินการที่ช่วยให้เกิดพลังในการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียน โดยครูผู้สอนและบุคลากรในโรงเรียนให้ความสำคัญกับการร่วมมือร่วมพลังปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จภายใต้เป้าหมายเดียวกันโดย พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน รวมถึงจะต้องมุ่งเน้นการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดขึ้นมากกว่าการมุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับการสอน (DuFour, 2007) ผู้นำทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรตระหนักอย่างยิ่งว่านักเรียนในยุคปัจจุบันไม่ได้เผชิญกับแนวทางการดำเนินชีวิตเหมือนกันกับในยุคพ่อแม่ของพวกเขา ความต้องการของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ได้ผลักดันให้องค์กรทั้งหลายที่ต้องการคงอยู่และมีการแข่งขันสูงได้พัฒนาตัวเองสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ เมื่อนักการศึกษาประเมินและสะท้อนผลของความต้องการทางการศึกษาในอนาคต ผู้นำทางการศึกษาจึงต้องพิจารณาดำเนินการให้โรงเรียนกลายเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันด้วยพันธกิจร่วมกัน นอกจากนี้ยังถูกเชื่อมโยงบุคคลด้วยการเอื้อประโยชน์ต่อกัน มีความเชื่อในการส่งเสริมพันธกิจขององค์กร นั่นคือลักษณะ รูปแบบ และคุณภาพ ในการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กรที่ช่วยพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ คุณลักษณะที่ทำให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้มากที่สุดคือ ความเอื้ออาทร (Hiatt-Michael, 2001 : Schroeder, 2001) จะเห็นได้ว่าแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นแนวทางสำคัญที่สามารถพัฒนาทั้งสมรรถนะเชิงวิชาชีพและพัฒนาผู้เรียนในเวลาเดียวกันโดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หากมีการพัฒนาและร่วมมือร่วมใจปฏิบัติอย่างจริงจัง

สำหรับประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาครูทั้งระบบ ตั้งแต่วิธีการฝึกอบรมครู การส่งเสริมครูให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างการทำงาน และการกำหนดเกณฑ์การประเมินการเลื่อนวิทยฐานะให้สอดคล้องกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) สู่สถานศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ครูที่เข้าร่วมโครงการ นำกระบวนการตามกรอบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสามารถส่งเสริม ให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ ให้กับนักเรียนทำงานร่วมกันและความรับผิดชอบ ต่อตนเองของครู เพื่อให้เกิดองค์ความรู้และเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้วยนโยบายดังกล่าวหน่วยงานทางการศึกษาต่างเห็นถึงความสำคัญของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยมุ่ง

พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่ง เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2552) กล่าวไว้ว่า “ความมุ่งหวังของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ คือ สิ่งที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องด้วยซึ่งได้แก่ ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชน โดยผู้บริหารสถานศึกษาคือบุคคลสำคัญที่จะช่วยให้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเกิดขึ้นอย่างแท้จริง” ผู้บริหารสถานศึกษามีใช้ผู้ออกแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้แต่เพียงผู้เดียว แต่เป็นผู้อำนวยความสะดวกและสนทนาปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อีกทั้งยังเสนอแนวคิดในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2559) ได้ให้ทรรศนะไว้ว่า ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ การเรียนรู้ร่วมกัน การทำงานร่วมกันและความรับผิดชอบต่อกันเองของครู เพื่อให้เกิดองค์ความรู้และเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลให้ ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ได้นำแนวคิดการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นไปตามมาตรการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญในอาชีพและหน้าที่ของตน โดยพัฒนาให้เป็นครูยุคใหม่ ปรับบทบาทจาก “ครูผู้สอน” เป็น “Coach” หรือผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ปรับวิธีสอนให้เด็กแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ และได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูในหลากหลายรูปแบบ รวมทั้งการส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community :PLC) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4, 2563) โดยสถานศึกษาในสังกัดได้มีการดำเนินงานภายใต้โครงการขับเคลื่อนความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เป้าหมายเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ ผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด ให้สามารถนำกระบวนการความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community)

จากนโยบายดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพก่อนให้เกิดผลลัพธ์ที่ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอย่างมีคุณภาพเป็นรายบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สูงขึ้น ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนจะเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย อย่างไรก็ตามปัจจุบันพบว่าการบริหารจัดการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพยังขาดทิศทางหรือแนวทางที่ชัดเจนที่สอดคล้องกับบริบทการปฏิบัติงานที่แท้จริงของครู ด้วยสาเหตุของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและนำเสนอแนวทางการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยนำแนวคิดของ Sergiovanni (1994) ซึ่งชี้ให้เห็นว่ามีความจำเป็นในการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ 1) การมีโอกาสเสวนาใคร่ครวญระหว่างกัน (Reflective dialogue) 2) การลดความโดดเดี่ยวระหว่างปฏิบัติงานสอนของครู (De

privatization of instructional practices) 3) รวมกลุ่มเพื่อมุ่งเน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียน(Collective focus on student learning) 4) สร้างจุดเริ่มแห่งความร่วมมือร่วมใจ(Collaboration starts) และ 5) ทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านค่านิยมและปทัสถานร่วมกัน (Shared values and norms) ซึ่งผลงานวิจัยจะมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนและครูให้มุ่งสู่ความเป็นเลิศก่อให้เกิดคุณภาพและความพึงพอใจแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการดำเนินงานของสถานศึกษาในด้านการพัฒนาสู่ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
3. เพื่อศึกษาแนวทางการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาแนวทางการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน 1,417 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวนทั้งสิ้น 406 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน V.R.Krejcie & D.W.Morgan (บุญชม ศรีสะอาด: 2547) แล้วเลือกตัวอย่างประชากรด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่กระจาย และครอบคลุม โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และแบบแบ่งชั้น(Stratified random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เป็นแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ Rating Scale ตามรูปแบบของ Likert Scale มีผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.933 แบบสอบถามส่งกลับคืนมาทั้งหมด 340 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.74 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ระยะที่ 2 ศึกษาความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่เป็นมาตรฐานราคา 5 ระดับที่ตอบสนองรายการคู่ (Dual Response) มาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อ ในส่วนที่เป็นข้อมูลสภาพปัจจุบันและส่วนที่เป็นข้อมูลสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยคำนวณค่าดัชนี $PNI_{modified}$ เพื่อระบุความต้องการจำเป็น (Needs identification) จากสูตร $PNI_{modified} = (I - D)/D$ กำหนดให้ค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ที่มีค่ามากกว่าดัชนี $PNI_{modified}$ เฉลี่ยของความต้องการจำเป็นในแต่ละด้านเป็นค่าที่แสดงถึงความต้องการจำเป็นต้องพัฒนา และเรียงลำดับความสำคัญตามประเด็นความต้องการจำเป็นของแนวทางการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยการเปรียบเทียบค่าดัชนี $PNI_{modified}$ จากมากไปหาน้อย ซึ่งค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ที่มีค่ามากแปลว่า มีความต้องการจำเป็นสูงที่ต้องได้รับความสนใจต้องการพัฒนามากกว่าดัชนี $PNI_{modified}$ ที่มีค่าน้อย การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดค่าความต้องการจำเป็นตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$)

ระยะที่ 3 ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนดังนี้

1. นำผลการประเมินความต้องการจำเป็น จากระยะที่ 2 มาয়กร่างแนวทางแนวทางการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
2. ตรวจสอบร่างแนวทางการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ มีอายุราชการตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป และอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา จำนวนทั้งหมด 9 ท่าน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างหลังจากได้รับข้อเสนอแนะก็นำมาปรับปรุงแก้ไขร่างแนวทางตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
3. ประเมินแนวทางการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วยผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน 30 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

องค์ประกอบการเสริมสร้าง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI _{Modified}	ลำดับ
1.การมีโอกาสใคร่ครวญระหว่างกัน	3.31	0.51	ปานกลาง	4.43	.51	มาก	0.34	1
2.การลดความโดดเดี่ยวระหว่างการปฏิบัติงานของครู	3.45	0.46	ปานกลาง	4.51	.49	มากที่สุด	0.31	3
3.การรวมกลุ่มเพื่อมุ่งเน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียน	3.37	0.57	ปานกลาง	4.48	.52	มาก	0.33	2
4. การสร้างจุดเริ่มแห่งความร่วมมือร่วมใจ	3.43	0.56	ปานกลาง	4.55	.50	มากที่สุด	0.33	2
5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านค่านิยมและปทัสถานร่วมกัน	3.35	0.49	ปานกลาง	4.46	.51	มาก	0.33	2
รวม	3.38	0.39	ปานกลาง	4.49	.46	มาก	0.32	

จากตารางที่ 1 พบว่าสภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ การลดความโดดเดี่ยวระหว่างการปฏิบัติงานของครู รองลงมาคือการสร้างจุดเริ่มแห่งความร่วมมือร่วมใจ, การรวมกลุ่มเพื่อมุ่งเน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียน, การสร้างจุดเริ่มแห่งความร่วมมือร่วมใจ ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ ทั้งโดยรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การสร้างจุดเริ่มแห่งความร่วมมือร่วมใจรองลงมา การลดความโดดเดี่ยวระหว่างการปฏิบัติงานของครู และ การรวมกลุ่มเพื่อมุ่งเน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียน ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ค่าเฉลี่ยรวม 0.32 รายด้าน พบว่า มีค่า PNI_{Modified} อยู่ระหว่าง 0.31 ถึง 0.34 เรียงลำดับความสำคัญดังนี้ การมีโอกาสใคร่ครวญระหว่างกัน(0.34) การรวมกลุ่มเพื่อมุ่งเน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียน, การสร้างจุดเริ่มแห่งความร่วมมือร่วมใจ, การแลกเปลี่ยน

เรียนรู้ด้านค่านิยมและปทัสถานร่วมกันด้านวัฒนธรรมองค์กร (0.33) และการลดความโดดเดี่ยวระหว่างการปฏิบัติงานของครู (0.31) ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 สรุปได้ 5 แนวทางดังนี้

1. **ร่วมคิดร่วมทำนำสู่เป้าหมาย** มีวิธีดำเนินการดังนี้ 1) สถานศึกษาพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานคัดสรรครูผู้เป็นต้นแบบด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้มาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 2) เสริมสร้างภาวะผู้นำของครูโดยการสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกันอย่างเสรี และเรียนรู้ตลอดเวลา ประชุมติดตามอย่างต่อเนื่อง 3) ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของครูเน้นเรื่องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอย่างเข้มแข็งร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมสะท้อนผลและนำสู่การแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง

2. **จัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม** มีวิธีดำเนินการดังนี้ 1) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและพัฒนานวัตกรรมร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ 2) สถานศึกษาอำนวยความสะดวกด้านสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัยให้เพียงพอ 3) กำหนดเป้าหมายในการเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิดขั้นสูงให้ผู้เรียนด้วยรูปแบบการสอนที่หลากหลาย 4) สนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

3. **เสริมสร้างพลังอำนาจครู** มีวิธีดำเนินการดังนี้ 1) ส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมกระจายอำนาจสู่ผู้ปฏิบัติให้โอกาสในการตัดสินใจบริหารงานของกลุ่ม PLC 2) เสริมสร้างภาวะผู้นำของครูให้เข้มแข็งยกย่องเชิดชูเกียรติ มอบรางวัลสำหรับครูที่เป็นต้นแบบด้านการจัดการเรียนการสอนและ อื่น ๆ ให้เหมาะสม 3) จัดสถานที่สำหรับประชุมกลุ่ม PLC ให้เพียงพอกับความต้องการมีระบบที่เลี้ยง และจัดทำคู่มือการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา

4. **กำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม** มีวิธีดำเนินการดังนี้ 1) ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา และสื่อสารวิสัยทัศน์ให้ทั่วถึงเพื่อให้การจัดกระบวนการเรียนรู้มุ่งสู่เป้าหมายได้อย่างชัดเจน 2) สนับสนุนให้ครูแสดงความคิดเห็นในการดำเนินการของสถานศึกษาและแนวทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาเพื่อร่วมกันพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ 3) เสริมสร้างบรรยากาศของกัลยาณมิตร เปิดเผย ใจกว้างใจทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน มีความยืดหยุ่นภายใต้ความถูกต้องและเสมอภาค

5. **ภาคีเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ** มีวิธีดำเนินการดังนี้ 1) สถานศึกษาแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิหรือที่ปรึกษาด้านวิชาการเพื่อเป็นพี่เลี้ยงหรือเป็นผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษา 2) จัดสรรงบประมาณสนับสนุนจัดหาเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์และจัดหาแหล่งเทคโนโลยีให้เพียงพอต่อการใช้งานของครู 3) ส่งเสริมให้ครูเป็นนักออกแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีใหม่ ๆ เน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม

ผลการประเมินแนวทางการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประกอบด้วยผู้บริหารและครูผู้สอนที่จะนำแนวทางสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินแนวทางการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดย

แนวทาง	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ร่วมคิดร่วมทำนำสู่เป้าหมาย	4.52	.32	มากที่สุด	4.57	.32	มากที่สุด
2. จัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม	4.45	.32	มาก	4.56	.30	มากที่สุด
3. เสริมสร้างพลังอำนาจครู	4.36	.34	มาก	4.53	.25	มากที่สุด
4. กำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม	4.22	.43	มาก	4.45	.29	มาก
5. สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ	4.35	.35	มาก	4.55	.24	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.38	.17	มาก	4.53	.15	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการประเมินแนวทางการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและด้านเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านร่วมคิดร่วมทำนำสู่เป้าหมายมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูผู้สอนให้ความสำคัญของเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ รวมทั้งเป็นนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ต้องการพัฒนาบุคลากรโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยเริ่มต้นการพัฒนาจากห้องเรียนครูและ ผู้บริหารต้องร่วมมือกัน สร้างการเปลี่ยนแปลงโดยเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่มาร่วมกันเพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ วิจารย์ พานิช (2555) ได้กล่าวไว้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นสิ่งที่ฝ่ายบริหารกำหนดให้ทำ หรือเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการในลักษณะซื้อบริการที่ปรึกษา รวมทั้งการประชุมประจำเดือนหรือ ประจำภาคของโรงเรียน ซึ่งอาจเป็นการรวมตัวกันของครูกลุ่มหนึ่งในโรงเรียน หรือกิจกรรมอื่น ๆ ร่วมกันตั้งคำถามเพื่อหา วิธีที่ดีที่สุด และตั้งคำถามเกี่ยวกับต่อสภาพปัจจุบันหรือสิ่งที่ปฏิบัติอยู่ ซึ่งเป็นกระบวนการที่เน้น การลงมือทำ มุ่งพัฒนาต่อเนื่อง และเน้นที่ผลหมายถึงผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2552) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า หลักสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ คือการร่วมกันทำ (Collaboration) นั่นก็คือ ครูอาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน จะต้องใช้ความพยายามร่วมกัน การร่วมกันทำในชุมชนแห่งการเรียนรู้หมายถึง บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องช่วยกันทำและร่วมกันทำ ไม่มีกำแพงกั้นระหว่างบุคลากรภายใน

โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความเป็นผู้นำในการสร้างวัฒนธรรมของการทำงานร่วมกันพร้อมกับสร้างแรงจูงใจให้กับครูเพื่อให้เกิดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างแท้จริง

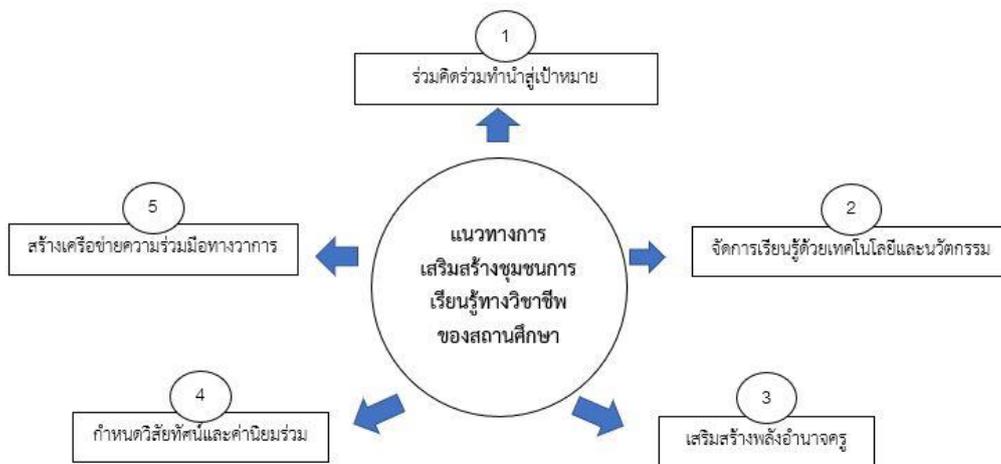
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ทุกด้านมีดัชนีมากกว่า 0.30 ตามเกณฑ์ที่กำหนด แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความต้องการจำเป็นในเรื่องการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ นอกจากนี้เป็นนโยบายหลักของหน่วยงานต้นสังกัดและเชื่อมโยงถึงความก้าวหน้าทางวิชาชีพ การเลื่อนวิทยฐานะ ทำให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรใหม่ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ร่วมงาน เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน การสร้างและพัฒนานวัตกรรมการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ทำงานร่วมกันแบบกัลยาณมิตร เกิดความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับงาน สามารถทำงานได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับ พงษ์ศักดิ์ สาสิทธิ์ชัย และศศิธรดา แพงไทย (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษาสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์พบว่า ครูและผู้บริหารสถานศึกษา เห็นว่ายังต้องพัฒนาสถานศึกษาสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพราะเป็นนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องการให้พัฒนาบุคลากรโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยเริ่มต้นการพัฒนาจากห้องเรียนครู ผู้บริหารต้องร่วมมือกัน สร้าง การเปลี่ยนแปลงโดยเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่มาร่วมกันเพื่อทำงานร่วมกันและ สนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น

3. แนวทางการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน ดังนี้ 1) ร่วมคิดร่วมทำ นำสู่เป้าหมาย 2) จัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรม 3) เสริมสร้างพลังอำนาจครู 4) กำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม 5) สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ส่วนผลการประเมินแนวทางการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้พบว่า ด้านที่ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ด้านร่วมคิดร่วมทำ นำสู่เป้าหมายทั้งสองด้าน ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนได้ตระหนักถึงความร่วมมือในการปฏิบัติงาน การทำงานเป็นทีม การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะทำให้เกิดความสำเร็จและบรรลุเป้าหมาย การสร้างทีมงานคุณภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ มีภารกิจร่วมกันพัฒนา สอดคล้องกับ Boyd (1992) ได้กล่าวถึงหลักการสร้างเงื่อนไขที่เกื้อกูล เพื่อลดความโดดเดี่ยวระหว่างปฏิบัติงานสอนของครูว่าควรมีการดำเนินการส่งเสริมให้ครูตั้งใจรับฟังข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของตนเองและมุ่งมั่นปรับปรุงให้ดีขึ้น และ สอดคล้องกับ สุภัทรา สภาพอดด์ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำในระยะเริ่มต้นของการนำองค์กร เพื่อให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน และต้องมีความเข้าใจอย่างถูกต้อง สร้างความตระหนักและ

แรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นกับครู ส่งเสริมให้ทุกคนเกิดภาวะผู้นำในตนเอง มีอิสระมั่นใจในเลือกแนวทางการจัดการเรียนการสอน สร้างทีมงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและครูที่มีความเชี่ยวชาญสามารถอยู่ในกลุ่มที่อิสระได้ ติดตามกำกับดูแลประเมินผลอย่างต่อเนื่องไม่ล้มเลิกกลางทางและเพื่อให้เกิดความยั่งยืนจนกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ในที่สุด

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากงานวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ซึ่งผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยได้แนวทางทั้งหมด 5 แนวทาง มีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 ภาพแนวทางการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

จากภาพที่ 1 แนวทางการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ร่วมคิดร่วมทำนำสู่เป้าหมาย 2) จัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม 3) การเสริมสร้างพลังอำนาจครู 4) การกำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม และ 5) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปกำหนดนโยบายในเสริมสร้างสถานศึกษาสู่การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อนำแนวทางไปพัฒนาต่อยอดทั้ง ครูและผู้บริหารสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติจนเกิดความสำเร็จตามเป้าหมายของหน่วยงานต้นสังกัด

1.2 หน่วยงานต้นสังกัดสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการกำกับติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาทั้ง 5 ด้านซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติงานของสถานศึกษาและการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินการ

และปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นเพื่อการขับเคลื่อนสถานศึกษาในสังกัดสู่การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างยั่งยืนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเรื่อง องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อให้เกิดความชัดเจนในแต่ละองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างแท้จริง

2.2 ควรศึกษาวิจัยกรณีศึกษาที่เป็นสถานศึกษาต้นแบบด้านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อทราบถึงแนวดำเนินการ ขั้นตอนวิธีการ บริบท อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จจนเป็นสถานศึกษาต้นแบบ

เอกสารอ้างอิง

- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น
- พงษ์ศักดิ์ สาลิกงชัย และศศิธรดา แพ่งไทย. (2562). กลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษาสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏวราวุฒวิทยา*. 6(8): 413-4148.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี - สฤษดิ์วงศ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2559). *เอกสารประกอบการบรรยาย วิชากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา*. นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. (2563). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2563*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2552). “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” สารานุกรมวิชาชีพครูเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสสมทวงเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา. กรุงเทพฯ : สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุภัทรา สภาอรรถ. (2562). *การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร .
- Bentley, S. (1988). *Building an effective high school: A descriptive study*. Unpublished.
- Blank, M. J. (2001). *Education reform: The community schools approach*. Unpublished manuscript, Institute for Educational Leadership, Washington, DC.
- Boyd, V. (1992). *School Context, Bridge or Barrier to Change?*. Austin, TX : Southwest Educational Development Laboratory.

DuFour, R. (2007). Professional learning communities: A bandwagon, an idea worth considering, or our best hope for high levels of learning?. *Middle School Journal*, 39(1): 4-8.

Hiatt-Michael, D. (Ed.). (2001). *Promising practices for family involvement in school*. Greenwich, CT: Information Age Publishing, Inc.

Schroeder, P. (2001). *The effect of learning organization theory as an intervention strategy in the transformation of an organizational culture*. Unpublished doctoral dissertation,

Sergiovanni, T. J. (1994). *Building community in schools*. San Francisco: Jossey- Bass.